

Soudním svědkům, kteří při úředním úkonu si neslušně neb urážlivě počínají, může býti uložena peněžitá pokuta až do 50 zl. (nikoli však jako u svědků a obviněného vězení) (§ 108 tr. ř.).

Ustanovení až posud uvedená platí též dle tr. ř. pro Bosnu a Hercegovinu.

V trestním řízení před soudy vojenskými, kteréž spočívá na zásadě vyšetřovací (inkvisiční), mají býti přibráni k vyšetření skutkové povahy, k výslechu svědků a k výslechu obviněného 2 soudní svědci (přisedící), jimiž dle platného služebního řádu mají býti osoby, které v téže trestní věci by mohly býti soudci. Nejméně jeden ze soudních svědků musí býti vyšším důstojníkem a musí míti vyšší hodnost než ten, kdo má býti vyslýchán, a při výslechu obviněného má míti aspoň stejnou hodnost jako auditor výslech řídicí. Povinnosti těchto soudních svědků jsou tytéž jako v civilním řízení trestním (§§ 62, 63, 119, 159 a 177 voj. tr. ř.).

Svěddecké a znalečné (v civilním řízení sporném).

Na základě čl. LV. uv. zák. k novému c. ř. s. byla k provedení §§ 346, 347 a 365 c. ř. s. ohledně svědeckého a znalečného nař. min. sprav. ze dne 17. září 1897 č. 221 ř. z. vydána následující ustanovení:

I. Svědci a znalci v rozepřích občanských mají nárok na svědecké a znalečné podle ustanovení shora cit. ustanovení c. ř. s., podle předpisů tohoto nařízení a podle poplatkových sazeb vydaných vrchními soudy zemskými se schválením ministerstva práv. Tento nárok přísluší svědku nebo znalci i tenkrát, když se dostavil k provádění důkazu, avšak s jeho výslechu, vykonání nálezu nebo podání dobrého zdání bez jeho viny sešlo. Nárok na svědecké nebo znalečné musí býti pod ztrátou u soudu ku platnosti přiveden do 24 hodin po skončení výslechu nebo po podání písemného dobrého zdání (§§ 346 a 367 c. ř. s.). Pokud svědku nebo znalci přes to, že s provedení důkazu sešlo, přísluší nárok na svědecké nebo znalečné, musí tento nárok k platnosti býti přiveden nejpozději v den po roku, který k výslechu, k vykonání nálezu nebo podání dobrého zdání byl určen.

II. Svědecké.

1. Náklady cestovní:

a) Na nákladech cestovních (§ 346 c. ř. s.) budiž nahrazeno, co svědek musel vynaložiti na cestu k soudu a zpět.

b) Koná-li se výslech svědka v místě jeho bydliště nebo pobytu, budtež mu, nehledíc ke vzdálenosti jeho bytu od soudní budovy neb od místa, na kterém snad výslech má se konati, nahrazeny náklady na upotřebení hromadných prostředků dopravních po ruce jsoucích, jako na železnici, elektrickou nebo koňskou dráhu, omnibus, dostavník, parník a pod. Povoz budiž mu nahrazen jen tenkrát, když hromadného dopravního prostředku nebylo možno použiti a zároveň když vzdálenost svědkova bytu od soudní budovy neb od místa výslechu obnáší více než čtyři kilometry nebo když při menší vzdálenosti podle osobních poměrů svědkových (pro vysoký věk, chorobu, nemoc, slabost) nebo pro vnější okolnosti (povětrnost, naléhavost, obtížnou cestu) bylo nutno povozu upotřebiti.

c) Koná-li se výslech svědka na jiném místě, než v místě jeho bydliště nebo pobytu, budtež mu nahrazeny náklady na hromadné dopravní prostředky po ruce snad jsoucí nebo na poštu. Není-li možno žádného z řečených dopravních prostředků upotřebiti, přísluší svědku náhrada za

cestu toliko tenkrát, když buď místo výslechu od jeho místa bydliště nebo pobytu jest vzdáleno více než šest kilometrů nebo při menší vzdálenosti když svědek podle svých osobních poměrů nebo pro vnější okolnosti nemohl cestu bez povozu vykonati.

d) Naproti tomu budiž podle povahy cesty a povětrnosti svědku dáno jako náhrada za upotřebení šatů neb obuvi jakož i kola (velocipedu) 20 kr. až 1 zl. a obnáší-li vzdálenost tam a zpět alespoň 15 kilometrů, budiž mu dán ještě další obnos 30 kr. až 1 zl. k náhradě nákladů na stravu po cestě tam i zpět. Byla-li cesta pro svou povahu nebo podle místního zvyku vykonána na soumaru (na koni, mezku a pod.), budiž svědku nahrazena místo nákladu na povoz cena za upotřebení soumaru v místě obvyklá.

2. Útraty pobytu:

a) Náhrada za útraty pobytu v místě výslechu svědku přísluší, když následkem toho, že ze svého bydliště nebo z místa svého pobytu byl vzdálen, musel učiniti náklad, který není uhrazen ani v přířčených nákladech cestovních ani v náhradě za ztrátu času.

b) Svědkovi v jeho vlastním bydlišti nebo v místě jeho pobytu nesmí býti útraty pobytu nikdy nahražovány.

c) Jakožto útraty pobytu budiž zpravidla nahrazen toliko náklad na jídlo (stravné přes poledne vyjímajíc snídani a večeři, kterého svědek následkem svého předvolání a výslechu mimo dům musel požit).

d) Musí-li však svědek v místě výslechu nebo na cestě přenocovati, budiž mu kromě toho přířčena náhrada za přenocování (náklady na nocleh i s nákladem na večeři a snídani).

Útraty pobytu i náhrada za přenocování budtež vyměřeny podle tarifů.

3. Náhrada za promeškání času může býti žádána od svědka toliko tenkrát, když mu promeškáním času, které s jeho výslechem nutně bylo spojeno, byla způsobena citelná újma na jeho denním výdělkem (§ 346 c. ř. s.).

a) Při tom nebudiž čítán toliko čas výslechu, nýbrž celý čas, který od vyjití z bytu nebo pracovního místa až do návratu musí býti vynaložen, a budiž také k tomu přihlíženo, kdy svědek po svém návratu opět může počíti pracovati.

b) Musí-li svědek následkem svého výslechu platiti zástupce nebo strhne-li se mu něco se mzdy, budtež mu tyto obnosy přířčeny jako náhrada za promeškání času. Jinak se čítá náhrada za promeškání času dle celých dnů nebo půldnů.

c) Od osob, které prací za mzdu denní, týdenní nebo od kusu, obyčejnou prací dělnickou, prací řemeslnou nebo provozováním menších živností se živí nebo které jsou ve stejných poměrech s těmito osobami, jako na př. ženy a děti, které v hospodářství pracují nebo práce denní nebo řemesla mužova nebo otcova se účastní jakož i od podomních obchodníků nebudiž z pravidla žádáno potvrzení o výdělkem, jenž jim následkem výslechu ušel.

d) Jinak musí svědek, pokud již poměry povolání a výdělkem nepodávají bezpečného a soudu známého podkladu, žádá-li náhradu za promeškání času, předložiti osvědčení o obyčejném výdělkem a obnosu výdělkem

ušlého. Potřebuje-li svědek pro mladistvý věk nebo pro tělesnou vadu průvodce, budiž případné svědečné dáno oběma.

4. Tytéž poplatky jako v řízení trestním budtež přiřčeny následujícím osobám za svědky v občanských záležitostech předvolaným:

- a) Vojenským osobám a důstojníkům je provázecím;
- b) osobám četnickým od strážmistra níže;
- c) osobám stráže finanční od respicienta níže;
- d) zřízencům bezpečnostní stráže ve Vídni.

5. Státní úředníci a státní sluhové za svědky předvolaní mohou žádati toliko náhrady cestovní a útraty pobytu; nemají však nároku na normální cestovní náklady a diety nebo na náhradu za promeškání času.

6. Advokáti a notáři, jakož i advokátní a notářští kandidáti za svědky předvolaní nemají nároku na náklady a poplatky za vzdálení se v advokátním a notářském tarifu určené a na časový honorář v notářském tarifu stanovený. Náklady cestovní a útraty pobytu budtež jim jako jiným svědkům nahrazeny podle tohoto nařízení. Rovněž budiž toliko podle ustanovení tohoto nařízení posuzováno, zdali a kterým obnosem má býti takovým osobám přiřčena náhrada za promeškání času.

7. Tarif pro náhradu útrat pobytu jakož i tarif pro náhradu za promeškání času budiž sestaven vrchním zemským soudem. V každé skupině tarifu má býti vytčena sazba nejnižší a nejvyšší. Při stanovení těchto mezí nemá býti přihlíženo k případnostem osamělým, nýbrž sazba má býti vyměřena dle případů obyčejně se vyskytujících. V tarifech mají býti určité skupiny vytčeny, tak na př.

a) při nákladech na stravné a přenocování pro dělníky hospodářské, esnické a živnostenské, pro polní a lesní hospodáře a pachtýře, pro učitele a učitelky na obecných a měšťanských školách, ranhojiče a zvěrolékaře, pro stavitele, velkopřumyslníky, velkostatkáře, spisovatele a pod., a

b) při náhradě za promeškání času pro dělníky bez živnostenského neb odborného vzdělání, pro dělníky hornické a dělníky se vzděláním živnostenským neb odborným, pro řemeslníky a maloživnostníky, pro vlastníky a pachtýře polních hospodářství, pro učitele soukromé a osoby mající vzdělání vysokých škol nebo stejné odborné vzdělání předběžné.

III. Znalečné.

1. Náklady cestovní a útraty pobytu znalců budtež vyměřeny podle předpisů pro takové nároky svědecké a podle tarifů pro svědky stanovených.

2. Kromě nákladů cestovních a útrat pobytu mají znalci nárok na náhradu jinak jim způsobených nákladů a výdajů (náklady na přípravu dobrého zdání, náhrada za látky a nástroje při zkoumání potřebné atd.) Ohledně těchto výloh může soud žádati od znalcův osvědčení.

3. Dále mají znalci nárok na náhradu za promeškání času; náhrada tato budiž vyměřena s ohledem na výdělkové poměry znalce. Pokud by svědci ve stejném případě nebyli osvobozeni od průkazu ušlého výdělku, jsou i znalci povinni osvědčiti výdělek obyčejný a výši výdělku ušlého.

4. Znalcům konečně přísluší odměna za jich námahu:

a) Při stanovení této odměny budiž vedle výdělkových poměrů znalce též k tomu přihlíženo, jak takové výkony znalcovy se odměňují mimo řízení soudní. Při oceňování výkonu budiž rozeznáváno, zdali věcná zkouška má povahu výkonu vědeckého nebo uměleckého nebo zdali předpokládá

zcela zvláštní odborné, zejména technické vědomosti, kterých lze nabýti teprve vykonanými studii nebo důkladným výcvikem nebo předběžným vzděláním, či zdali pro věcnou zkoušku stačí zkušenosti obyčejné, jako ku př. při oceňování předmětů při exekuci (domácí náradí, obyčejné náradí) nebo při odhadu malých pozemků a domů, který bez obtížného výpočtu může býti vykonán.

b) Záleží-li námaha znalce toliko ve výkonech druhu posléz uvedeného, které jeho výdělek a povolání obyčejně s sebou nese, nesmí za tuto námahu kromě náhrady za promeškaný čas býti dána žádná další náhrada.

c) Jsou-li znalci k podávání dobrých zdání určitého druhu již předem všeobecně ustanoveni, může s nimi býti učiněna úmluva o sazbách, podle kterých jim náhrada za vzniklé náklady a výdaje bude vyměřována a jejich námaha odměňována. Úmluva tato má zapotřebí schválení vrchním soudem zemským.

d) Vrchním soudem zemským buďtež sestaveny tarify (§ 20) pro odhad svršků při exekuci a pro oceňování nemovitostí, které bez obtížného výpočtu a bez zvláštních odborných vědomostí může býti vykonáno. V tarifu buďtež ustanovena náhrada za promeškání času a odměna za námahu obnosem paušálním podle doby, po jakou odhadní úkon trval. Tarifové sazby buďtež stanoveny podle hodin a polovičních a celých dní; jeví-li se toho potřeba, může býti určena pro každou sazbu výměra nejmenší a nejvyšší, aby při určování poplatků, pokud možná, mohlo býti přihlíženo k místním poměrům.

V protokolech o takových odhadech tudíž vždy uvedeno, jak dlouho úřední výkon trval.

Svěřenství viz Fideikomis.

Svoboda stěhování viz Volnost stěhování.

Svolání dědiců viz Konvokace dědiců.

Svolání věřitelů viz Konvokace věřit. pozůst.

Synoda generální.

Synoda generální, výbor synodální a c. k. evangelická vrchní rada církevní jsou zákonnými orgány evangelické církve augsburského a helvetského vyznání v královstvích a zemích na říšské radě zastoupených (§ 115 úst. cír.). Generální synoda svolává se pravidelně každých šest let a pravidelně do Vídně; ze závažných důvodů možno generální synodu odročiti a rovněž možno dle potřeby svolati shromáždění mimořádné. Generální synodu svolává vrchní rada církevní vymohši si prve přivolení ministerstva; synodu zahajuje některý člen vrchní rady (§ 124 úst. cír.). Generální synoda obojího vyznání skládá se z členů stálých a z členů volených.

Stálými členy jsou:

1. superintendenti a superintendenční kuratoři každé diecese;
2. senioři;
3. definitivně ustanovený ředitel každého učitelského ústavu patřícího tomu neb onomu vyznání.

Členy volenými jsou:

1. světský delegát každého seniorátu, v superintendencích bez seniorátu jeden světský a jeden duchovní delegát, jež volí shromáždění superintendence;